

τῶν Ῥωμαίων, αὐτοὶ οἱ Πάπαι Λέοντες καὶ Ἰούλιοι, αὐτοὶ οἱ ἀπόγονοι τῶν Σταυροφόρων δοῦκες καὶ ἡγεμόνες τῆς Ἰταλίας ἐλησμόνησαν τότε τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτῶν καταγωγὴν, οὐδὲ ἠθέλησαν καὶ νὰ ῥίψωσιν ἐν βλέμμα εἰς τὴν πέριξ αὐτῶν Λατινικὴν τέχνην ἵνα ἐπιβάλωσι τὴν ἀπομίμησιν καὶ ἀναζωογόνησιν ταύτης, καὶ ἔδραμον ἐκεῖ ὅπου εὗρηνται τὰ ἀληθῆ ἐλατήρια τῆς συναδελφώσεως τῶν ἐθνῶν, ἐν τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς μνημείοις ἅπερ ἅμα προσβλέψας, ἅμα κατανοήσας τις θέλει καὶ ἄκων ἐπιφωνήσει « ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὁ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ δημιουργηθείς » ἰδοὺ τὸ καλὸν ὅπερ αἰσθάνεται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διατυπώσῃ πᾶς ἄνθρωπος, ἰδοὺ τὸ ἀγαθὸν ὅπερ ἐπιζητεῖ ἀλλὰ δὲν κατορθοῖ νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν ἑαυτῇ πᾶσα ψυχὴ, ἰδοὺ τὸ ὑψηλὸν ὅπερ ἐν ταῖς νεφέλαις που ὑποτίθῃσι πᾶσα ἀνθρωπίνη διάνοια ἀλλὰ εἰς τὸ ὅποτον μόνον ὁ ἐλληνικὸς νοῦς ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως καὶ φιλοσοφίας ἀνευρὼν ἠδυνήθη νὰ κα-
ταστήσῃ ὁρατὸν τοῖς θνητοῖς. Ἄν οἱ Γάλλοι καυχῶνται, καὶ δικαίως, ὅτι ἀπὸ τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐπαναστάσεως τοῦ 1789 ἐπεξετάθη καὶ καθιερώθη στερεώτερον ἢ ἔννοια καὶ τὸ αἶσθημα τῆς συναδελφώσεως τῶν λαῶν, ἂν Ἀμερικανὸς τις εἰπέ ποτε ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἔχει δύο πατρίδας, μίαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ ἑτέραν τὴν Γαλλίαν, τὰς ἀξιώσεις ταύτας, ἵνα μὴ εἴπω πλείονας, δύναται νὰ ἐκφέρῃ ἀναντιρρήτως καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς, διότι κτήματα τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὰ ἔργα αὐτοῦ, διότι ἐν αὐτοῖς ἀναγνωρίζει αὕτη τὰς μυστηριώδεις ἐποχὰς καθ' ἃς οἱ θεοὶ συγκαινωνοῦσι μετὰ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας